

EXPHIL03 Examen philosophicum – eksamen våren 2025

(seminarvarianten)

Oppgavetekst fra UiOs eksamen våren 2025 (seminarvarianten), EXPHIL03 (overskriften er eksamenssett.no sin; utsnittene under er klippet uendret ut av UiOs publiserte dokument)

Eksamensspørsmål

Norsk

Du skal besvare *enten* **oppgave 1** *eller* **oppgave 2**.

Begge oppgavene har tre deler (a-c), og alle delene må besvares

Enten:

Oppgave 1 – Menneskesyn og staten

(a) Hva er hovedtrekkene i John Lockes teori om hvordan politiske samfunn dannes (kapittel 17)? I svaret ditt bør du komme inn på hva Locke tenker om naturtilstanden, naturlige rettigheter og samfunnskontrakten.

(b) Virginia Held er kritisk til kontraktsteorien og foreslår et alternativt syn på menneskelige relasjoner (kapittel 18). Redegjør for kritikken hennes.

(c) Mener du at kontraktsteorien gir en god forståelse av de sosiale og politiske relasjonene mellom mennesker? Diskuter med utgangspunkt i svarene du ga i (a) og (b).

Eller:

Oppgave 2 – Kunnskap og demokrati

(a) Hva er betingelsene for at noe skal kalles *kunnskap*, ifølge Wikforss (kapittel 4), og hva er *kunnskapsresistens*?

(b) I Platons *Forsvarstalen* (kapittel 5) er Sokrates kritisk til hvordan visse politikere, kunstnere og håndverkere forholder seg til kunnskap og sannhet. Redegjør for Sokrates' kritikk av disse gruppene.

(c) Hvem av disse tenker du er den største trusselen mot demokratiet:

- i) De som mangler kunnskap, men tror de har det?
- ii) De som vet hva som er sant, men bruker kunnskapen til å lyve og manipulere folk?
- iii) De som ikke bryr seg om hva som er sant, men bare vil maksimere sin egen nytte?

Diskuter med utgangspunkt i svarene du ga i (a) og (b).

English

You shall answer *either* **question 1** or **question 2**.

Both questions have three parts (a-c), and all parts must be answered.

Either:

Question 1 – Human nature and the state

(a) What are the main features of John Locke's theory of how political communities are formed (chapter 17)? In your answer, explain Locke's view of the state of nature, natural rights, and the social contract.

(b) Virginia Held is critical of contract theory and proposes an alternative view of human relations (chapter 18). Explain her critique.

(c) Do you think that contract theory provides a good understanding of the social and political relationships between human beings? Discuss this question, taking the answers you gave in (a) and (b) as your starting point.

Or:

Question 2 – Knowledge and democracy

(a) According to Åsa Wikforss, what conditions must be met for something to be called 'knowledge', and what is 'knowledge resistance' (chapter 4)?

(b) In Plato's *The Apology* (chapter 5), Socrates is critical of how certain politicians, artists and craftsmen relate to knowledge and truth. Describe Socrates' criticism of these groups.

(c) Which of these do you think is the greatest threat to democracy?

- i) Those who lack knowledge, but think they have it?
- ii) Those who know what is true, but use their knowledge to lie and manipulate people?
- iii) Those who don't care about what is true, but only want to maximize their own benefit?

Discuss this question, taking the answers you gave in (a) and (b) as your starting point

Nynorsk

Du skal svare på *enten* **oppgåve 1** eller **oppgåve 2**.

Begge oppgåvene har tre delar (a–c). Du må svare på alle tre delar av oppgåva du vel.

Anten:

Oppgåve 1 – Menneskesyn og staten

(a) Kva er hovudtrekka i John Locke si teori om korleis politiske samfunn blir danna (kapittel 17)? I svaret bør du kome inn på kva Locke tenkjer om naturtilstanden, naturlege rettar og samfunnskontrakten.

(b) Virginia Held er kritisk til kontraktteorien og føreslår eit alternativt syn på menneskelege relasjonar (Kapittel 18). Gjer greie for kritikken hennar.

(c) Meiner du at kontraktsteorien gjer ei god forståing av dei sosiale og politiske relasjonane mellom menneskjer? Diskuter med utgangspunkt i svara du gav i (a) og (b).

Eller:

Oppgåve 2 – Kunnskap og demokrati

(a) Kva er føresetnader for at noko skal kallast *kunnskap*, ifølgje Wiksforss (kapittel 4), og kva er *kunnskapsresistens*?

(b) I Platon sitt verk *Forsvarstalen* (kapittel 5) er Sokrates kritisk til korleis visse politikarar, kunstnarar og handverkarar stiller seg til kunnskap og sanning. Gjer greie for Sokrates si kritikk av desse gruppene.

(c) Kven av desse tenkjer du er den største trusselen mot demokratiet:

- i) Dei som manglar kunnskap, men trur dei har det?
- ii) Dei som veit kva som er sant, men bruker kunnskapen til å lyge og manipulere folk?
- iii) Dei som ikkje bryr seg om kva som er sant, men berre vil maksimere si eiga nytte?

Diskuter med utgangspunkt i svara du gav i (a) og (b).

Kilde: Oppgaveteksten er gjengitt ordrett fra Universitetet i Oslo, Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassiske språk: «Sensorveiledning (Seminarvariant), EXPHIL03 – Examen philosophicum, vår 2025» (sensorveiledning---exphil-v25-seminarvariant.pdf), publisert på uio.no under EXPHIL03 – Tidligere eksamensoppgaver og sensorveiledninger. UiO har ikke publisert oppgavesettet separat; dette arket inneholder bare oppgaveteksten, klippet ut av dokumentet uten endringer. Sensorveiledningens tekst er utelatt. Seminarvarianten vurderes også på en semesteroppgave; her gjengis bare eksamensspørsmålene. Satt opp av eksamenssett.no, som ikke er tilknyttet UiO.